

Abstrakt

Tato práce se věnuje rekonstrukci stravy na základě relativních poměrů stabilních izotopů uhlíku a dusíku v kolagenu z kostních a zubních vzorků. Materiálem využitým v této práci je 46 dospělých jedinců, z kosterního souboru od VI. kostela v Mikulčicích z období Velkomoravské říše (9. - 10. stol.). Izotopové hodnoty jsou zpracovávány v souvislosti s utvářením sociálních rolí a zdravotním stavem. U populačního vzorku byl sledován výskyt, případně míra závažnosti vybraných nespecifických stresových ukazatelů a patologií (*Cribra orbitalia*, zubní kazy, kazivost chrupu, lineární hypoplázie zubní skloviny, opotřebením chrupu, délka stehenních kostí).

Na základě výsledků izotopové analýzy bylo zjištěno, že strava této populace byla založena především na terestrických zdrojích potravy a obsahovala jak živočišné proteiny, tak rostlinné složky, které pocházely jak ze skupiny C3, tak C4 rostlin. Významnou součástí jídelníčku velkomoravských Slovanů tvořilo proso, které bylo ve větší míře konzumováno v období dětství. Získané údaje podporují hypotézu prosa jako „potravinu starých Slovanů“ (Reitsema and Kozłowski, 2013). Byly prokázány významné rozdíly ve složení stravy na základě socio-ekonomické stratifikace obyvatelstva, které se utvářely již v období dětství (vysoce postavení jedinci konzumovali signifikantně více živočišných proteinů, než zbytek populace), rozdíly ve výživě na základě pohlaví či dožitého věku prokázány nebyly.

Byl zjištěn statisticky významný vztah mezi izotopovými poměry jednotlivých prvků a některými ze sledovaných osteologických znaků (výskytem *Cribra orbitalia*, zubních kazů, intenzitou kazivosti zubů a opotřebením chrupu). Zajímavým výsledkem je především souvislost *Cribra orbitalia* a hypoplázií zubní skloviny s izotopovými poměry dusíku - bylo zjištěno, že tyto osteologické znaky se vyskytují především u jedinců s vyššími poměry dusíku.